

VERSLAG VAN EEN WERKBEZOEK AAN POLEN

Vastgesteld 15 januari 2003

Op uitnodiging van de voorzitter van de Poolse Senaat, prof. Longin Pastusiak, heeft een delegatie uit de Eerste Kamer van 4–7 december 2002 een werkbezoek gebracht aan Polen. Naast de Kamervoorzitter, de heer Ir. G. J. M. Braks, bestond de delegatie uit de leden Boorsma (CDA), mw. Kneppers-Heijnert (VVD), mw. Tan (PvdA) en plaatsvervangend griffier mw. Janssen. Het programma van het bezoek aan de vooravond van de Europese Top in Kopenhagen (zie bijlage), omvatte onder meer gesprekken in Warschau en Gdansk met politieke vertegenwoordigers op verschillend niveau. Verder werd in beide steden een aantal historische plaatsen bezocht.

De delegatie is zowel in Warschau als in Gdansk bijzonder gastvrij ontvangen. Het evenwichtig opgestelde programma heeft zeker geleid tot een grotere wederzijdse waardering en een beter begrip van elkaars problemen. De delegatie is de Voorzitter van de Senaat, prof. Pastusiak, de commissaris van de provincie Pomorze, de heer Kurylczyk, de burgemeester van Gdansk, de heer Adamowicz, alsmede de medewerkers van de verschillende afdelingen protocol bijzonder dankbaar voor hun grote inzet en bijdrage aan het welslagen van het bezoek. Ook is zij de Nederlandse ambassadeur in Warschau, de heer drs. J. E. Craanen, en diens staf erkentelijk voor alle verleende ondersteuning.

De gesprekken spitsten zich grotendeels toe tot het actuele onderwerp: de uitbreiding van de Europese Unie en de daarmee samenhangende financiële kwesties in het licht van de komende toetredings- onderhandelingen in Kopenhagen. De vele voor Polen aan de toetreding klevende problemen werden uitgebreid toegelicht en besproken.

Van **Poolse** zijde werd met nadruk gewezen op alle inspanningen en voorbereidingen die Polen, het grootste land van de toetreders, al sinds 1990 tegen hoge economische en maatschappelijke kosten treft voor toetreding tot de EU. Het eventueel uitstellen van de uitbreiding tot na 2004 zou dan ook als een nederlaag worden beschouwd. Nooit was een land voor 100% gereed voor toetreding, ook nu niet. Men was van mening dat betere economische resultaten zonder toetreding ook niet mogelijk zijn. Het economische niveau kan niet meer op eigen krachten worden

verbeterd. De twee voornaamste redenen voor toetreding zijn a. het creëren van veiligheidszone tegen gevaren van buitenaf en b. uitbreiding van de economische afzetmarkt. Dat laatste zonder dat het ten koste gaat van het huidige economische niveau van de «oude» lidstaten. De structuurfondsen moeten niet worden gezien als een subsidie was de algemene mening, maar eerder als een investering. Eind mei 2004 moet nu als definitieve toetredingsdatum worden bepaald, waarna de toetreders zich kunnen concentreren op de toetreding zelf. De discussie of Polen ook zal toetreden tot de Europese Monetaire Unie zal pas in een later stadium worden gevoerd.

Wat het acquis communautaire betreft moet het Poolse parlement nog ongeveer 12 wetten de komende maanden aannemen. Sinds 1994 is geen wet in strijd met het acquis aangenomen, nog 5 of 6 wetten moeten worden aangepast.

Verder werd van vele zijden melding gemaakt van het komende referendum over de toetreding. Wat 2 jaar lang zeker leek, lijkt nu niet meer zo zeker: de beslissing zal niet langer door pro-EU politici worden genomen maar door 27 miljoen Polen. Wil het referendum geldig zijn dan moet minstens 50% van de stemgerechtigden een stem uitbrengen. Tegenstanders van toetreding gebruiken thans schijnrationele argumenten, zoals de contributie aan de EU, de contributie aan de Europese Centrale bank, voorschotten, verlies douanerechten, co-financiering structuurfondsen, die het land veel geld zullen kosten. Een reden te meer dat de Poolse onderhandelaars in Kopenhagen niet met lege handen kunnen terugkomen, zo legde de Voorzitter van de Sejm uit. Juist de opkomst en de stemmen op het platteland, de agrarische gebieden, zullen doorslaggevend zijn.

Door de leden van de commissie voor buitenlandse zaken werd er nog op gewezen dat de huidige uitbreiding met 10 landen voor de EU veel goedkoper is dan de eerdere uitbreidingen. De lasten moeten wederzijds worden gedragen, meenden zij, de Poolse mogelijkheden zijn op. Polen vindt het onrechtvaardig dat vanaf de eerste dag van toetreding 100% contributie zou moeten worden betaald en dat niet alle voorwaarden gelijk zijn voor alle nieuwe lidstaten. Een argument dat bovendien graag door tegenstanders van toetreding wordt gebruikt. Ook de President meende dat de onderhandelingen nog slechts over onbelangrijke bedragen gaan. De EU moet worden uitgebreid, dat is een belangrijke impuls zowel voor de oude als de nieuwe landen. De nieuwe landen zien meer voordelen dan nadelen, de oude kijken slechts naar de problemen die uitbreiding met zich brengt. Een betere en uitgebreidere informatie en voorlichting zou tot een beter begrip van elkaar moeten leiden.

In 2002 heeft Polen een overschot op de begroting van een miljard, maar daar zal in 2004 na aftrek van de voorschotten aan de EU, de contributies aan de instellingen weinig van overblijven. De leden van de commissie buitenlandse zaken waren verder bezorgd over de komende concurrentie voor het midden- en kleinbedrijf, aangezien het West-Europese bedrijfsleven over het algemeen technisch beter geëquipeerd is.

Ook werd van Poolse zijde aangedrongen op een snelle ratificatie door de parlementen van de lidstaten, met name door het Nederlandse parlement dat bij de ratificatie van het NAVO verdrag tot een van de laatste landen behoorde.

De minister van Buitenlandse Zaken vroeg ten slotte aandacht voor de komende Intergouvernementele Conferentie onder Italiaans voorzitterschap, waarbij de hervorming van de instellingen aan de orde zal komen.

Hij zou het betreuren als de nieuwkomers daarvoor niet zouden worden uitgenodigd en geen stem zouden hebben bij de hervorming.

Tijdens het gesprek met de Pools-Nederlandse Parlementaire Groep werd van zowel van **Nederlandse** als van **Poolse** zijde het belang van parlementaire diplomatie onderstreept als instrument ter bestrijding van onderling wantrouwen en ter vergroting van wederzijds begrip.

Van **Nederlandse** zijde werd eraan herinnerd dat het EU Verdrag vorm moet geven aan een stabiel Europa en dat de EU niet alleen moet worden gezien als een economisch instituut. Nederland staat zeker positief tegenover de toetreding van Polen, maar het hecht ook aan transparante en controleerbare regelgeving. De heer Braks was ervan overtuigd dat de uitbreiding economische voordelen voor alle landen zal hebben, ook voor Nederland. Daarvan moeten ook de Poolse en de Nederlandse samenleving worden overtuigd. De kosten van verdere Europese samenwerking lijken ten opzichte van het Europese ideaal weliswaar marginaal, maar die moeten uiteindelijk wel via de nationale begrotingen worden betaald en goedgekeurd. De Nederlandse insteek is dat met overheidsmiddelen zuinig moet worden omgesprongen. Ook over een deel van de structuurfondsen is Nederland kritisch, want die worden thans niet goed aangewend is de algemene opinie. Herstructurering van de landbouwfondsen acht Nederland dan ook onvermijdelijk.

Van Nederlandse zijde werd er verder op gewezen dat de concurrentiepositie van het bedrijfsleven niet alleen door geavanceerde techniek wordt bepaald maar ook door loonkosten, die in Polen juist lager zijn. Bovendien krijgt Polen een grote binnenlandse markt. Polen zou niet alleen moeten denken aan een grote dreiging voor het midden- en kleinbedrijf vanuit de EU, maar aan de potentiële uitdaging van een uitbreiding van de markt, met als succesvolle voorbeelden Ierland en Spanje. Wel zal het land moeten investeren in de herstructurering van de landbouw en van een aantal andere terreinen.

Tenslotte zegde de heer Braks toe het verzoek om snelle ratificatie in gedachten te houden.

De voorzitter van de delegatie,
Braks

De griffier van de delegatie,
Janssen

BIJLAGE

Programma van het bezoek aan Polen van de delegatie van de Eerste Kamer van de Staten-Generaal onder leiding van Kamervoorzitter Gerrit Braks

4 december 2002

- 10.00 Vertrek Schiphol (KL 1363)
- 12.00 Aankomst te Warschau (luchthaven Okecie)
- 13.00 Werklunch in het hotel (briefing door Ambassadeur)
- 14.50 Vertrek uit het hotel naar het parlement
- 15.00 Bezoek aan de voorzitter van de Senaat van de Republiek Polen, Prof. Longin Pastusiak
- Bezichtiging van het Parlement
- 16.15 Bezoek aan de voorzitter van de Sejm van de Republiek Polen, de heer Marek Borowski
- 17.15–18.45 Ontmoeting met de voorzitter van de Senaatscommissie voor Buitenlandse Zaken en Europese Integratie, Prof. Genowefa Grabowska en met vertegenwoordigers van de Commissie,
- 19.00 Ontmoeting met de minister van Buitenlandse Zaken, de heer Włodzimierz Cimoszewicz
- 20.00 Informeel diner aangeboden door de Nederlandse ambassadeur, de heer drs. J.E. Craanen

5 december 2002 (donderdag)

- 9.30 uur wandeling door de Oude Stad
- 10.30 uur aankomst in het Historische Museum van Warschau voorstelling van de film «En toch Warszawa»
- 12.00 Ontmoeting met de Voorzitter van de Pools-Nederlandse parlementaire groep en met vertegenwoordigers van de groep
- 13.00–14.00 Lunch in restaurant
- 15.00 Bezoek aan het F. Chopin Museum en beluistering van een concert
- 17.00 Bezoek aan de President van de Republiek Polen, de heer Aleksandr Kwasniewski
- 20.00 Welkomstdiner, aangeboden door de Voorzitter van de Senaat van de Republiek Polen, Prof. Longin Pastusiak

6 december (vrijdag)

- 10.00 Vertrek per speciaal vliegtuig naar Gdansk

10.00	Vertrek Schiphol (KL 1363)
11.00	Aankomst van het speciale vliegtuig op de luchthaven Gdansk-Rebiechowo
11.30	Aankomst in Gdansk onder de Gouden Poort (de stadspresident Pawel Adamowicz verwelkomt de gasten)
11.30–13.45	Wandeling door de stad (ul. Długa, Długi Targ, Kramarska, Piwna, Mariacka, Długa Pobrzeza, Szeroka) Raadhuis van de Oude Stad
12.00–12.15	korte persconferentie met deelname van Kamervoorzitter Gerrit Braks en Voorzitter L. Pastusiak (Artushof) Mariakerk
13.45–15.30	Officiële lunch, aangeboden door de Wojwod van de provincie Pomorski J.R. Kurylczyk
15.30–16.00	Wandeling door de stad (ul. Szeroka, Zuraw (kraantoren), Zielona Brama (Groene Poort), Długi Targ, ul. Długa, Targ Weglowy (Kolenmarkt) Kort bezoek aan het Holland Huis en Nederlandse consulaat, onder leiding van de honorair consul, de heer W.L. Kolanczyk
16.00–18.00	Deelname aan een traditionele ontmoeting met mijnwerkers ter gelegenheid van de feestdag van de Heilige Barbara.
18.30	Vertrek speciaal vliegtuig naar Warschau

7 december (zaterdag)

12.50	Vertrek van de delegatie naar Amsterdam per KL1364
15.00	Aankomst Schiphol